

TERUG- EN VOORUITBLIKKEN MET
DE ORGANISERENDE PROGRAMMA'S

Opschalen? Samenwerken!

Op 5 februari vond de Werkconferentie Circulair Bouwen aan Morgen plaats, waarbij de organiserende programma's het er unaniem over eens waren: om circulair en toekomstbestendig bouwen op te schalen, moeten we één taal spreken, samenwerken en gebiedsontwikkeling opnieuw uitvinden. In deze TwintigDertig delen ze hun visie en blikken terug en vooruit.

Bert Krikke *Versnellingslab Circulair Bouwen*

'Deze conferentie gaat al wat jaren mee en we merkten dat het aandeel woningcorporaties ondervertegenwoordigd was. Dit terwijl corporaties een belangrijke rol spelen in de circulaire bouwtransitie, voor zowel nieuwbouw als renovatie. Daaruit ontstond het idee om met het Versnellingslab Circulair Bouwen aan te haken op de conferentie en een ochtendprogramma te organiseren.

Het doel: veel corporaties betrekken en nog meer enthousiast maken voor de circulaire bouwtransitie. Voor ons was het fijn dat Aedes ook aanhaakte. Aedes is als koepelorganisatie onmisbaar, en haar aanwezigheid onderstreept het belang van de conferentie. En omdat Aedes circulair bouwen nu ook omarmt met haar rapport *Richting de Corporatie Circulair* krijg ik het gevoel dat steeds meer corporaties ermee aan de slag willen.'

Gertjan de Werk *Samenwerkingsagenda Toekomstbestendige Gebiedsontwikkeling*

'Wat er vanuit Europa onze kant op komt is heel serieus. Daar moeten we ons op voorbereiden, want als je in 2030 niet voldoet aan de Europese wetgeving, riskeer je een situatie zoals we die nu met stikstof hebben. En als je alléén focust op kwantiteit, dan ben je nu de NPLV-gebieden van de toekomst aan het bouwen. Dat kun je voorkomen door nu extra te investeren en uit te gaan van kwaliteit in plaats van kwantiteit. Wij zijn al met een aantal gebieden aan de slag met de Europese regels en met de focus op ruimtelijke kwaliteit. Gemeenten zijn van harte welkom om aan te sluiten.' »

» MEER WETEN EN ÓÓK SAMEN OPSCHALEN? VIA [CIRCULAIRBOUWENAANMORGEN.NL](https://www.circulairbouwenaanmorgen.nl) BLIJF JE OP DE HOOGTE! «

'Het ochtend-programma was exclusief voor woningcorporaties en gemeenten'

Noor Huitema *Het Nieuwe Normaal Gebouw*

'Met HNN Gebouw hebben we al een samenwerking met 3 grote partijen die een meetinstrument in de markt hebben. Hun data kunnen wij anoniem gebruiken voor de indicatoren MPG, losmaakbaarheid, herkomst van materialen en CO2-opslag. Energie en klimaatadaptatie zie ik ook meegenomen worden. Ook andere partijen verzamelen waarschijnlijk data. Maar wat wordt er dan gemeten en hoe kunnen we daar samen gebruik van maken? Daar gaan we de komende tijd mee bezig. Onze grootste ambitie is dat de indicatoren van HNN voor het realiseren van bouwprojecten gemeengoed worden in de markt. Helemaal als het kan worden opgenomen in het toekomstbestendige raamwerk.'

Karlijn Mol *Het Nieuwe Normaal Infra*

'Aan de hand van 3 assetgroepen zijn we met onze samenwerkingspartners aan de slag gegaan met opschaling. Zo hebben we HNN toegepast op verschillende typen bruggen. Dat deden we samen met het Transitiepad Kunstwerken (van Klimaatneutrale en Circulaire Infra) en het Platform Circulaire Viaducten en Bruggen. Ook hebben we per indicator inzichtelijk gemaakt welke maatregelen uit de Roadmap van het Transitiepad ingezet kunnen worden. Daarnaast hebben we ingezoomd op de waterbouw. Samen met de Unie

Marc de Rooy *strategie Klimaatneutrale en Circulaire Infrastructuur*

'Wij hebben 3 kerndoelstellingen:

1 Klimaatneutraliteit: verminderen van broeikasgasemissies (CO2) door energiezuinige technieken, emissieloos materieel en duurzame energie.

van Waterschappen en Building Balance hebben we, aan de hand van de casus Biobased oeverbescherming, ingezoomd op de meerwaarde van één taal. Vervolgens hebben we gekeken hoe dit aansluit bij het Duurzame Doelenschema van de Waterschappen. Tot slot zijn we samen met het initiatief Krachtenbundeling Rijk-Regio aan de slag gegaan met het Manifest Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen (MVOI) om te kijken hoe en waar MVOI en HNN elkaar verder kunnen versterken. Kortom: opschaling kan, maar alleen als we het écht samen doen met alle mooie initiatieven die er al zijn!'

2 Circulariteit: maximaal hergebruik van materialen, halvering van het gebruik van primaire grondstoffen en inzetten op een circulaire economie.

3 Implementatie: het concreet maken van duurzaamheid in aanbestedingen, gebruikmakend van instrumenten zoals de MKI en richtlijnen als de RAW-systematiek.'

» MEER WETEN EN ÓÓK SAMEN OPSCHALEN? VIA CIRCULAIRBOUWENAANMORGEN.NL BLIJF JE OP DE HOOGTE! «

Sjoerd Klijn Velderman *NABB Gebouw*

'Veel partijen in renovatie, nieuwbouw en gebiedsontwikkeling gebruiken al biobased en hergebruikte materialen. Ik ben blij om te zien dat dit een breed gedeelde agenda is geworden. En dat moeten we de komende jaren voortzetten en normaliseren. Met Building Balance geven we uitvoering aan het NABB. Vanuit deze rol gaan we ons de komende jaren

Boukje van Reijn *NABB GWW*

'Publieke opdrachtgevers kunnen deelnemen in opdrachtgeverscoalities die een gezamenlijke vraag uitzetten. Onderzoek met passende biobased oplossingen kunnen daarop inschrijven. Na gunning is er een periode van uitontwikkeling waarin de ondernemers aan de slag gaan met hun oplossingen en de eisen van de tender. Het innovatiepartnerschap Bioverrijkt asfalt zit nu volop in de aanbestedingsfase. Na de zomervakantie wordt gestart met het aanleggen van proefvakken, die 5 jaar lang worden gemonitord om aan te tonen dat aan de eisen van

nadrukelijker bezighouden met het stimuleren van een volwassen agrobased industrie: het omzetten van lokaal geteelde gewassen naar bouwmaterialen. In een gezamenlijke effort met ministeries zullen we ons ook hard maken om beleid en regelgeving hierop aan te laten sluiten. Hoe kunnen materialen getest en gecertificeerd worden toegepast? Dat hebben we de afgelopen jaren al gedaan, biobased kan als regulier gezien worden.'

de opdrachtgevers kan worden voldaan. Aan het eind van het proces is er een gevalideerd product dat ook voor andere opdrachtgevers beschikbaar is. Zo werken we samen met provincies, gemeenten en waterschappen aan projecten waarin biobased producten meer onderdeel worden van de uitvraag. Zodat stapje voor stapje steeds meer schaal ontstaat. Komend jaar rollen we gefaseerd innovatiepartnerschappen voor biobased geluidsschermen, oevers en bruggen uit. Opdrachtgevers die willen meewerken aan de uitontwikkelingen van deze product-markt-combinatie en op een laagdrempelige manier willen inkopen, nodigen we uit zich aan te sluiten.'

Gijs Derks *Convenant Toekomstbestendig Bouwen*

'We willen toe naar 1 taal over hoe toekomstbestendig bouwen zich moet doorontwikkelen. We hebben voor elk van onze thema's een werkgroep leider aangesteld: circulariteit, natuurinclusiviteit en biodiversiteit, klimaatadaptatie, energie, duurzame mobiliteit en gezonde leefomgeving. We willen toe naar een maatschappelijke cohesie in wijken en daarom komt het thema sociaal erbij. Komend jaar onderzoeken we hoe dit goed meetbaar gemaakt kan worden, ook in sociaal-maatschappelijke vorm, en hoe het terugkomt in de te bouwen gebieden. Met de expertise van elke werkgroep leider kunnen we vaststellen welke indicatoren relevant zijn en hoe we gaan meten. Daarmee doen we ook afstand van de indicatoren goud, zilver en brons. We streven naar 40 evaluaties van projecten.' ●

TwintigDertig was media-partner van de conferentie én mede-organisator van twee werksessies in het ochtend-programma. Op p.14 en p.37 lees je daar meer over.

» MEER WETEN EN ÓÓK SAMEN OPSCHALEN? VIA CIRCULAIRBOUWENAANMORGEN.NL BLIJF JE OP DE HOOGTE! «